

Van pispaaftje tot Coole Kikker

Carla Desain

Hoogbegaafde kinderen vallen vaak op doordat ze verschillen van hun klasgenoten. Ze zijn daardoor soms een voor de hand liggend doelwit voor pestgedrag. Om deze kinderen te helpen wat weerbaarder te worden zijn er nu Coole Kikker-spellen.

Hoogbegaafde kinderen die gepest worden, hebben echter wel een voorsprong op hun lotgenootjes: ze zijn vaak erg snel in het oppikken van inzichten over hoe mensen op elkaar inwerken. Je kunt hen heel goed uitleggen hoe pestgedrag ontstaat en in stand gehouden wordt, maar dus ook hoe je het kunt doorbreken. Dit zijn dingen die in een sociaalvaardigheidstraining aan de orde komen, maar je kunt er ook gewoon thuis over praten.

Geef pesters níet wat ze willen: word een Coole Kikker

Kinderpsychologe Anne Kooijman adviseert ouders om op een rustig moment (dus niet als een kind net huilend thuisgekomen is) een gesprek te wijden aan de vraag: 'Wat willen pesters eigenlijk?' 'Vertel je kind dat pesters juist díe kinderen uitkiezen die ze goed op stang kunnen jagen. Die reactie vinden pesters leuk. Ze

Coole Kikker-bedenker en kinderpsychologe Anne Kooijman

proberen hun slachtoffer óf boos óf verdrietig te maken. Ze willen dat je huilend naar de juf loopt ("Watje!") of dat je terug gaat schelden. Dus als je pesters nou níet geeft wat ze willen, vinden ze het niet leuk meer. Als je dat een poosje volhoudt, zullen ze op den duur vanzelf stoppen met pesten.'

Kooijman wil graag bereiken dat een gepest kind meer zelfvertrouwen krijgt; dat zorgt voor een verandering in uitstraling en dat alleen al zal effect hebben op pestgedrag. Voor dit doel introduceerde zij de term 'Coole Kikker'. 'Het is veel positiever om met je kind te praten over hoe het zelf een Coole Kikker kan worden, dan over hoe het uit de slachtofferrol kan komen.'

Nou, jammer dan

'Eerst kun je praten over hoe het werkt en dan ga je samen thuis oefenen,' gaat Kooijman verder. 'Het is vooral belangrijk om niet boos te worden en niet te gaan huilen als je uitgescholden wordt of niet mee mag doen. Wat kun je dan wel doen? De truc is om het van je te laten afglijden: haal je schouders op, zeg iets cools en loop rustig weg. In het begin is dit inderdaad een trucje, maar het helpt wel: de pesters bereiken hun doel niet. Bovendien voelt het erg goed om zo kalm en cool te reageren.'

Wat voor cools moet een kind dan zeggen? Dat is voor elk kind anders, een kind moet zelf een uitdrukking bedenken die goed bij hem of haar past. Het moet iets neutraals zijn, alsof je erboven staat: 'oh!', 'lekker boeiend', 'whatever', 'het zal wel' of 'jammer dan'. Probeer iets te vinden zonder tegen-boosheid erin, dus niet: 'nou én', of 'kijk naar jezelf'.

Het gaat om je schouders ophalen, letterlijk en met woorden. Als je kind een uitdrukking bedacht heeft die bij hem of haar past, kun je die thuis rustig een paar keer oefenen: 'Mag ik meespe-len?' 'Nee, rot op jij, trut'. En dan (al schouderophalend) zeggen: 'Nou, jammer dan.' En weglopen.

Dit is echt iets wat je moet oefenen. Dat kan niet alleen pratend, dat moet je voelen, daar leer je van. En zeker hoogbegaafde kinderen, die vaak een sterke faalangst hebben en bang zijn dat iets nieuws niet zal lukken, moeten zelfzekerheid opbouwen door te oefenen in een veilige situatie. Spreek af dat je kind in pestsitu-

ties steeds zo zal reageren en bespreek later of het gelukt is en of het hielp.

Coole Kikker: van sova-training naar spelmateriaal

Spelen en spelletjes doen is eigenlijk de beste training in sociale vaardigheden! Kinderen leren al spelend met regels omgaan, rekening houden met elkaar en opkomen voor zichzelf. Daarom heeft Anne Kooijman twee spellen ontwikkeld waar het Coole Kikker-thema in verwerkt is. Zij is de eerste om zelf te zeggen: 'Natuurlijk leveren deze spellen niet de oplossing tegen pestgedrag, het zijn simpele steuntjes in de rug, speelse hulpmiddelen.' Beide spellen zijn vooral bedoeld om kinderen zelfstandig, zonder volwassen begeleiding, te laten spelen.

Het Coole Kikker-kwartetspel bestaat nu twee jaar. De kwartetten gaan over onderwerpen die ook in een sociaalvaardigheidstraining aan bod komen, zoals: hoe krijg je vrienden? Hoe vraag je of je mee mag spelen? Wat doe je als iemand buitengesloten wordt? Wat doe je als je gepest wordt?

Kooijman vertelt over dit spel: 'Ik merk in de praktijk dat het kwartetspel heel geschikt is om door hoogbegaafde kinderen gespeeld te worden, omdat deze kinderen tussen neus en lippen door vaak precies die zaken oppikken die ze nodig hebben. Het is voor hen ondersteunend om op een speelse en niet-confronte-

Vaak komt er al kwartettend een discussie op gang

rende manier informatie te krijgen over wat pesters leuk vinden en over het toepassen van de Coole Kikker-truc. Vaak komt er al kwartettend een discussie op gang, en dat is natuurlijk helemaal mooi!'

Omdat de meeste kinderen op gegeven moment wel op een kwartetspel uitgekeken raken, heeft Kooijman daarna een bordspel ontwikkeld: Kikkerbecool, sinds begin maart 2007 verkrijgbaar. Het is een soort ganzenbord waarin thema's als pesten en plagen, opkomen voor jezelf en goede manieren aan bod komen. Het is een reis van de springplank aan de ene kant van het bord, dwars door zee naar een lui zandstrand aan de andere kant. Uiteraard met allerlei hindernissen: haaien, nijlpaarden en

COOLE KIKKER-SPELLEN GETEST

Een testteam, bestaande uit Kaloe (9 jaar), Anouk (11), Thijs (10) en Martijn (11), ging op verzoek van *Talent* aan de slag met de kikerspellen. Beide spellen zijn mooi en grappig vormgegeven, is het eerste oordeel. Met het Kikkerbecool-spel zijn ze ruim een uur bezig (volgens de doos is de gemiddelde speelduur 20-45 minuten). Er wordt fanatiek gespeeld, nagedacht, gediscussieerd en vooral ook heel veel gelachen. Allemaal vinden ze het een erg leuk spel (het eindoordeel is een ruime 8). Vooral de open vragen vinden ze lastig ('Wat vind jij goed aan jezelf?'), reden voor sommigen om het kwartet te verkiezen boven het bordspel.

Het kwartetspel duurt korter (een dik kwartier) en is gestructureerder. De kinderen zijn verrukt over de grappige plaatjes en teksten. Sommige suggesties worden even uitgeprobeerd: 'Als ze je pesten kun je rustig zeggen dat je het stom vindt en cool weglopen.'

Het Coole Kikker-spel

dergelijke. Telkens moet er ook een kaartje met een vraag gepakt worden. Hier staan vragen op als: 'Wanneer vind je een kind echt gemeen?' of 'Wat doe je als je uitgescholden wordt?' Het kind dat aan de beurt is, geeft antwoord op die vraag. De meespelende kinderen moeten overleggen wat ze van het antwoord vinden. Vinden ze het een goede oplossing (ook al zouden ze zelf misschien iets anders gezegd hebben), dan krijgt het betreffende kind een fiche. Er zijn twee winnaars: wie het eerste aan de overkant is én wie de meeste fiches heeft verzameld. Kooijman heeft gemerkt dat dit spel veel losmaakt bij de spelers: 'Tijdens het spelen ontstaan vaak discussies over de verschillende meningen. Zo komen onderwerpen aan bod waar kinderen normaal gesproken niet zo uitgebreid met elkaar over van gedachten wisselen. Ze leren al spelend dat mensen soms heel verschillend denken over wat aardig en respectvol gedrag is. En kinderen pikken er vaak oplossingen uit op die ze vervolgens zelf uit gaan proberen. Soms is het een sociaalvaardigheidstraining in zakformaat.'

